

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

3. Dies Aprilis. Malus, etiamsi regnet, servus est tot Dominorum, quot vitiorum. Augustinus de Civit. lib. 4. cap. 3.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

rare, ut vindicet ejus Justitia tua scelera. Si in Deum verecundia cadere posset: nullius rei sic eum pœniteret, nisi quod tam honorificum, & abominabile monstrum, qualis est homo peccati letiferi reus, conseruet in mundo. Unde plus meretur, quàm locum tartari: meretur esse extra omnem naturam, ne dehonestet illam, qui dedecoravit decus ejus, occidit, quantum in eo fuit, Patrem ejus: abstulit coronam creaturarum de capite ejus: contemnendo Auctorem, singulas creaturas dehonora-uit: ideò deberet esse scopus odii omnium, qui peccando confudit omnia. Fuit enim dedecus naturæ, injuria Gratiæ, irrisio Divinæ voluntatis. Aspicias hic tui imaginem, quæ est omnium turpitudinum, ac monstrorum complexio. An adhuc tibi non displicent mala tua? festina, sed non lentè, declinare mala, quia periculum, ne dicam exitium est in mora. Subscribit mihi dicenti, Poeta, dum ita scribit:

Prorsus, & absque mora, mala declinare labora.

3. DIES APRILIS.

Malus, etiamsi regnet, servus est tot Dominorum, quot vitiorum. *Augustinus de Civit. lib. 4. cap. 3.*

Vitia vitanda, quia inducunt servitutem.

CUicumque exosa est servitus, ut eam evadat, sit vitiorum Dominus. Propone tibi compedes, manicas, vincula, remiges, & quidquid arctiori servitutis jugo ingenuum

Aprilis.

Tessera.

251

num potest addicere, nihil invenies tetrius, nihil servilius, & humilius, quàm hominem vitiis ancillan-tem. Porrò quidquid servilis conditio patitur, ad triplex referri potest caput malorum. Primum, servus non facit, quæ veller. Secundò, quæ nollit, facit, & patitur. Tertiò, tam diu, & tanta patitur ab eo Domino, cui se non à natura, sed à fortuna subjectum vider. Hæc singula patitur vitiorum servus. Primum enim non facit bonum, quod sæpe à Conscientia monetur facere: & quò, antequam vitio est obsecutus, conscientia erat religiosior, eò post stimulus est acrior, vermis mordacior, status animi calamitosior, cum hinc ad bonum trahitur, inde retrahitur. Hoc porrò cruciatu caret qui vis alius servus, qui licet pro arbitrio suo, non omne quod veller, agat, potest tamen si velit, semper benè agere, semper Deum diligere, semper propter ipsum pati, quod est bonorum omnium optimum.

II. Deinde servus vitiorum, quàm multa præ aliis servis, quæ nollit, patitur! Quanti metus, quanti angores, quanti stimuli, quantæ angustia, vel ab omni generatim vitio, vel particulatim à singulis, quibus singillatim annexæ sunt suæ pungentes spinæ, suæ mordaces curæ, suæ subsequentes furia. His, qui famulantur, meritò appellaveris servos servorum: Dicitur servum servorum Dei, est prima, in Ecclesiastica Hierarchia gloria, at esse servum servorum demonis, est ultima ignominia. Ipsi enim sunt servi servorum. Ipsi servi, quibus serviunt aliis, qui serviunt. Singuli amatores exteriorum binos Dominos habent, qui singuli sunt servi: unus Dominus internus, alter externus. Irratio-

nalis

nalis, brutusque appetitus, cum adversus rationem insurgit, captivam illam facit: seque captivum simul cum illa tradit his externis heris, mancipiisque fortunæ. Quin & hæc potens Domina impotenti sui libidini servit. Ad quod propudiosum magis est, illud nostrum multiplex servitium liberum, aut libitum est nobis. Improborum herorum jussa servi etiam improbi invitè exequuntur, nos libentes exequimur ea, quæ improbus appetitus cum damno nostro imperat, & post externa fugientia impellit.

III. Denique non tantum ut plurimum, uni tantum servit Domino, qui alteri servit, sed vel non servit omni loco, vel non omni tempore, vel solis tantum hominibus; à quorum statu non multum distare potest, cum sit ipse homo. Sed peccator, ut ostendi, tot servit Dominis, quot vitiis: ubique, & semper suæ servit libidini: vel si non semper, hinc gravior dolet. Quinam verò sunt Domini, quibus servit, quàm abjecti, quàm viles: quàm longe ab hominis Christiani dignitate remoti, nempe appetitus naturales, qui animum impetunt, quibus se belluis similem reddit, quibus se dæmoni subicit, qui se infra peccatū, quo nihil detestabilius, se tamen infra. ponit, qui peccato servit, quia Domino servus est inferior. Potestne cælum intueri parem servitutem, qua carni subicitur spiritus, ratio concupiscentiæ: Deus mundo, Christus Dæmoni, & Æternitas momento: His accedit, quod eò servitus est durior, quia liberior. Ideò enim suum sibi servum ligat strictius, & torquet saevius. Nam si postea pertæsus intolerabilem quam serviebat servitutem, sic se ab ea velit eximere, mirum quantum ex seipso crucietur. Tunc enim volet

Aprilis

Tessera.

253

& nolet: tunc placebit vitium, & displicebit, tunc ita fiet amara jucunditas, ut quia jucunditas est, semper ametur, quia verò amara est, sic semper amari doleat. Qua sibi oppositi, & contradicentis animi repugnantia, quidamarius, quid crudelius? si nemo suffragio ipsius Veritatis potest duobus Dominis servire, quomodo poterit sexcentis, & pluribus? Accipe pensum meum:

Deficit ambobus, qui vult servire duobus.

4. DIES APRILIS.

Nihil magis consiliis tam inimicum est, quam celeritas. *Livius l. 31.*

Vitia contra I. prudentiam: primum, est celeritas.

Recensurus, catalogum vitiorum, ordior ab illis, quæ mores spectant: hæc inter primum est, quod adversatur primæ inter Morales Virtuti Prudentiæ, videlicet Imprudentia; cujus ut pessimi ovi, pessimus est pullus, Præcipitatio, quæ opponitur rectæ consultationi: De salutis, hoc est, summo quod tractas negotio, delibera cum otio. Qui præceps est, is nec finem, qua par est tranquillitate animi, constituit; nec media ad finem suis, ut decet, momenti librat: hinc nec unquam à metu est liber. Nam inconsulto quodam impetu abreptus, universum reliquum progressum, incondito tumultu, ac tenebris, seraque tandem penitentia, & malo exitu complet. Scelera impetu, bona consilia morâ valescunt. Hinc melior est consulta tarditas, quam inconsulta temeritas. Præcipitando destitue